

Slutrapport för projektet Intersektionellt antidiskriminerings- och jämställdhetsarbete inom SIOS

I enlighet med beslutsmeddelande Dnr 323-45/10 från Ungdomsstyrelsen lämnas härmed en slutrapport som beskriver det ovannämnda projektets genomförande och resultat.

Syfte och mål

Syftet med projektet var att genomföra ett antal seminarier som tog upp frågan om utveckling av ett sammanhängande intersektionellt perspektiv i det antidiskriminerings- och jämställdhetsarbete som genomförs inom SIOS.

Målen för projektet var att dels ta fram ett diskussionsunderlag om intersektionellt antidiskriminerings- och jämställdhetsarbete inom SIOS. Underlaget ska användas för att presentera ett förslag till att införliva dessa frågor inom SIOS handlingsplattform. Dels att ta fram ett utbildningsmaterial om intersektionellt antidiskriminerings- och jämställdhetsarbete för att väcka intresse och sprida kunskap om dessa frågor inom SIOS och dess medlemsförbund.

Genomförande

Projektets genomförande kommer att redovisas under följande rubriker: styrgruppen, samarbetsparterna och seminarierna.

Styrgruppen

Styrgruppen bestod av två representanter från SIOS styrelse och en representant från SIOS Kvinnokommitté. Projektledaren var adjungerad.

Styrgruppen beslutade att under våren 2010 skulle förbunden informeras om projektet och utse kontaktpersoner. Seminarierna skulle ske under hösten 2010. Seminariernas innehåll skulle bestämmas utifrån de samarbetspartner som medverkade i projektet. Styrgruppen gav projektledaren i uppdrag att ta kontakter med samarbetsparterna och utarbeta en kalender för seminarieriet.

Efter konsultationer och kontakter med samarbetsparterna och SIOS regionala organisationer i Göteborg, Malmö och Mälardalen fastställdes följande datum för seminarierna:

Medlemsförbund: Assyriska riksförbundet / Chilenska riksförbundet / Eritreanska riksförbundet / Finlandssvenskarnas riksförbund / Grekiska riksförbundet / Iranska riksförbundet / Italienska riksförbundet / Kurdiska riksförbundet / Portugisiska riksförbundet / Polska riksförbundet i Sverige / Ryska riksförbundet / Serbiska ungdomsorganisationen/ Serbernas riksförbund i Sverige / /Spanska riksförbundet / Sverige Romers Riksförbund Roma International / Syrianska riksförbundet /Turkiska kvinnoförbundet /Turkiska riksförbundet . **Samarbetspartner:** Yarsan riksförbund / Somaliska riksförbundet.

23 oktober i Stockholm
20 oktober i Malmö
13 november i Katrineholm
20 november i Göteborg
11 december avslutningsseminarium i Stockholm

Samarbetspartnerna

Efter kontakter och konsultationer av projektledaren med de tilltänkta partnerna blev samarbetspartner i projektet följande organisationer: DemokratiAkademin, Iranska handikappföreningen, Arabiskt Initiativ, SIOS Kvinnokommittén och de oberoende regionala SIOS organisationer SIOS Västra Götalandsregionen, SIOS Skåne och SIOS i Mälardalen.

DemokratiAkademin är ett nätverk av organisationer som samverkar kring demokrati och mänskliga rättigheter. De har utarbetat metoder för att synliggöra demokratins villkor och utvecklat en modell för demokratisk organisering som kallas för ”livbojen”.

Iranska handikappföreningen bildades 1996 och är medlem i Iranska riksförbundet, som i sin tur är medlem i SIOS. Föreningen är verksam inom Stockholms län och organiserar persisktalande från olika nationaliteter som har synskada, fibromialgi och andra reumatiska sjukdomar samt äldre.

Arabiskt initiativ är en förening för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer (hbtq) som talar arabiska. Föreningen är medlem i Svenska Mellanöstern Nordafrikagruppen.

SIOS Kvinnokommittén är en sammanslutning av representanter från SIOS förbund som har kvinnokommittéer eller självständiga kvinnokommittéer som ingår i SIOS.

Seminarierna

Seminariernas innehåll diskuterades i ett antal möten med samarbetspartnerna. Man bestämde att de fyra regionala seminarierna skulle ha samma struktur. Nedan återges programmet för dessa fyra seminarier.

Seminarierna var lika till sin struktur, men diskussionerna skiljde sig från ett seminarium till ett annat. Varje seminarium avslutades med middag, där tillfälle för ett mer informellt umgänge gavs. Detta har bedömts viktigt för att knyta kontakter och främja nätverksarbete.

Programmets struktur för de fyra regionala seminarierna

11.30 – 12.00	Samling och smörgås
12.00 – 13.00	Välkommande Samhällsstegen – en praktisk övning Intersektionalitet – vad är det?
13.00 – 14.00	Iranska handikappföreningen presenterar sin verksamhet
14.00 – 14.15	Kaffepaus
14.15 – 15.15	Arabiskt Initiativ presenterar sin verksamhet
15.15 – 16.15	DemokratiAkademin tar ordet och handlingen
16.15 – 16.30	Summering av dagen
17.00	Middag

Seminarierna inleddes med en övning som heter ”Steg fram” och som är beskriven i materialet ”Bryt”, skapat av RFSL Ungdom och Forum för levande historia. Övningen tar sin utgångspunkt i att våra möjligheter till jobb, bostad och utbildning varierar mycket beroende på vår hudfärg, vårt kön, vår sexualitet, vår klassbakgrund och vilken funktionsförmåga vi har. Syftet med övningen är att få syn på de fördelar och nackdelar som det kan bli av att följa respektive bryta mot normer. Övningen illustrerar den ojämlikhet som finns i samhället och har varit en utmärkt början för en diskussion om intersektionalitetsperspektivet.

Intersektionalitet presenterades av Julio Fuentes, SIOS verksamhetssekreterare. Ordet kommer från engelskan och betyder skärningspunkt eller korsning. Det finns två perspektiv att utgå ifrån för att analysera skärningspunkterna: ett maktordningsperspektiv eller utifrån kategoritillhörighet.

Intersektionalitet som skärningspunkt mellan maktordningar eller maktaxlar, fokuserar ofta på hur olika maktordningar bygger upp samhällets stratifieringsordning, t ex könsmaktordningen. När det handlar om intersektionen mellan olika kategoritillhörigheter fokuserar man ofta på hur intersektionen påverkar människors identitet.

Exempel på intersektionell diskriminering kan vara:

- en kvinna med etnisk minoritetsbakgrund som söker jobb som VD i ett svenskt storbolag
- en person med synskada som vill låna en aktuell roman i punktskrift på annat språk än svenska på biblioteket

Iranska handikappföreningen presenterade sin verksamhet och ordförande Gohar Taghavi berättade om bakgrunden till organisationens bildande och de svårigheter de mött och de fördomar som de kämpar emot. I några av seminarierna diskuterades syn på funktionshinder i olika länder och kulturer. Slutsatsen är att det finns olika sätt att uttrycka skam och att ett funktionshinder upplevs som en personlig tragedi i stort sett i hela världen. I ett seminarium framfördes åsikter om att som person med funktionsnedsättning som kommer från ett annat land bör anpassa sig till det som samhället har att erbjuda. Detta föranledde stor diskussion.

Arabiskt Initiativ presenterade sin verksamhet och skälet varför medlemmarna har organiserat sig i en ”intersektionell” organisation. Ali Al Basri och Jonas Göthner varit de som höll i de flesta passen. Deras presentation berörde framför allt framtagandet av normerna, särskilt heteronormen. Normer handlar om makt och alla är med och skapar och reproducerar normer. Normen fungerar så att den som uppfyller normen belönas, och den som bryter mot den bestraffas. För de som följer normen är den ofta osynlig, tills någon bryter mot den. Heteronormen bygger på att det bara finns två kön, tjejer och killar som förväntas vara olika, tjejer ”feminina” och killar ”maskulina”. Därigenom är det naturligt att tjejer blir attraherade av killar och tvärtom. Personer som inte är heterosexuella förväntas ”komma ut” med sin sexualitet hela i olika sammanhang.

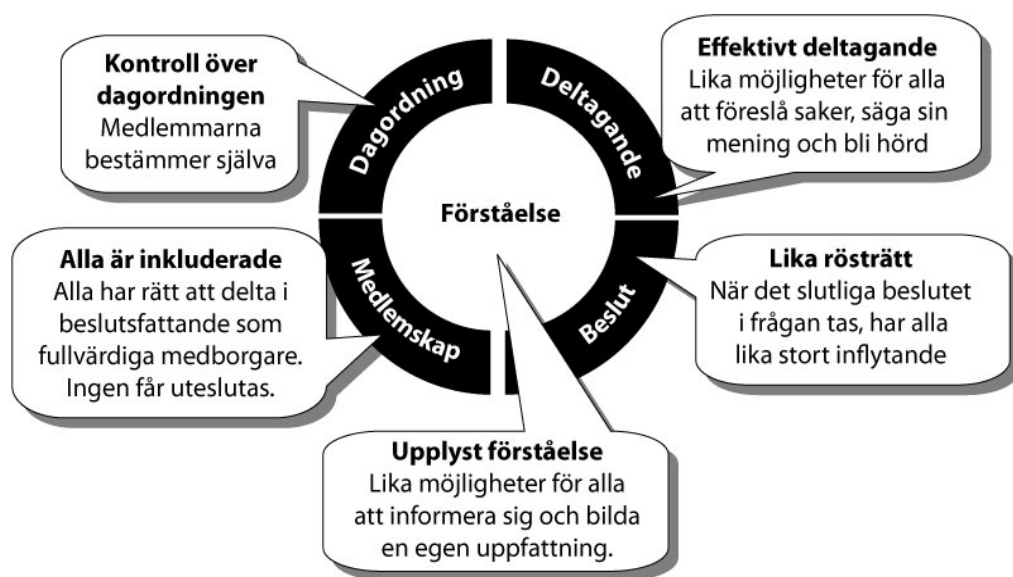
I ett par seminarier diskuterades det så kallade Bjästa-fallet. Bjästa ligger utanför Örnsköldsvik i Västernorrland och har ca 2000 invånare. Den blev känd över hela riket, eftersom en 15-årig pojke våldtar en 14-årig flicka 2009. Trots att pojken blev dömd för våldtäkt mot barn i både tingsrätt och hovrätt till fyra månaders ungdomsvård med program vann byns sympatier. Han får fortsatt stöd även efter att han våldtagit en 17-årig flicka några månader senare. Den 14-åriga flickan fick hela skulden. Fallet belyser jämställdhet, könsroller, den så kallad hedersproblematiken och maktstrukturer och diskuterades flyttigt av seminariedeltagarna.

Arabiskt Initiativ började sitt pass genom att visa en mycket kort film som heter Bröllop och som visar en modevisning för personer med funktionsnedsättning och där ett äkta par homosexuella kvinnor uppträder som bröllopspar. Båda har etnisk minoritetsbakgrund och en av dem sitter i rollstol. Filmen är användbar för att diskutera intersektionen mellan sexuell läggning, funktionsnedsättning och etnicitet. Arabiskt Initiativ gjorde också en övning som heter ”Jag tolererar dig” och som syftade till att uppmärksamma skillnader mellan begreppet tolerera, acceptera och respektera.

DemokratiAkademiens pass bestod av två delar. Den ena delen handlade om olika övningar som syftade till att se människan i varje deltagare och att skapa en anda av gemenskap i gruppen. Den andra delen av passen bestod av en presentation av en metod som de tagit fram, som heter Livbojen. Utgångspunkten är att demokratiska organisationer bör sträva efter att inte exkludera någon. Alla medlemmar har lika möjligheter att delta både i beslut och

aktiviteter, informera sig och bilda sig en egen uppfattning. Alla har lika rösträtt och bestämmer själva över dagordningen, utan tryck utifrån.

Denna metod och denna förståelse av demokratiska organisationer är en bra utgångspunkt för att diskutera hur intersektionalitet, dvs korsning av livsvillkor och identiteter, mångfald i vidd bemärkelse, bör hanteras inom organisationer.

Avslutningsseminariet

Avslutningsseminariet hade en annan uppläggning än de föregående seminarierna. De flesta deltagarna hade deltagit redan i de regionala seminarierna och vad införstådda med frågan. Syftet med seminariet var att fånga upp de starkaste intrycken och diskutera uppläggningsen av utbildningsmaterialet. DemokratiAkademin ledde seminariet.

Projektets resultat

Projektet kan anses ha nått de förväntade resultaten. Man räknade att mellan 80-100 förtroendevalda i förbunden skulle delta i seminarierna. Antalet närvarande i de fyra seminarierna var i genomsnitt kring 20-22 personer exklusive medverkande, totalt omkring 85 personer. I avslutningsseminariet hade de flesta varit redan med i ett seminarium.

Medlemsförbund: Assyriska riksförbundet / Chilenska riksförbundet / Eritreanska riksförbundet / Finlandssvenskarnas riksförbund / Grekiska riksförbundet / Iranska riksförbundet / Italienska riksförbundet / Kurdiska riksförbundet / Portugisiska riksförbundet / Polska riksförbundet i Sverige / Ryska riksförbundet / Serbiska ungdomsorganisationen/ Serbernas riksförbund i Sverige / /Spanska riksförbundet / Sverige Romers Riksförbund Roma International / Syrianska riksförbundet /Turkiska kvinnoförbundet /Turkiska riksförbundet . Samarbetspartner: Yarsan riksförbund / Somaliska riksförbundet.

Många av deltagarna i seminarierna och även i avslutningsseminariet uppgav att de lärde sig mycket genom att tala om egna erfarenheter och höra andras. Det var värdefullt att få insikt i andras villkor och att konstatera att mångfald ställde krav på organisationerna. En del uppgav att de lärde sig nya begrepp och många tyckte det var intressant de så kallade övningarna, eftersom det är ett effektivt sätt att lära sig och reflektera över om andras och de egna villkoren. Även våra samarbetspartner uppgav detta. De fick insikt i andras situation och frågeställningar som för dem var nya.

Projektet skapade ett forum för dialog och reflexion mellan personer som arbetar i sina organisationer med etniska minoritetsfrågor, hbtq-frågor, jämställdhets- och funktionshinderfrågor samt demokratifrågor. Utgångspunkten för forumet var det etniska perspektivet. Denna dialog gav nya insikter till deltagarna som bör leda till en större förståelse och samarbete mellan organisationer som arbetar med dessa frågor, inte bara deltagarna från SIOS organisationer.

Projektets mål var att ta fram ett diskussionsunderlag om intersektionellt antidiskriminerings- och jämställdhetsarbete inom SIOS samt att ta fram ett utbildningsmaterial kring dessa frågor.

I bilaga återfinns utbildningsmaterialet i en DVD-skiva. En utskrift av PP-presentationen bifogas. Utbildningsmaterialet kommer att vara i digitalform och spridas genom DVD-skivor, USB-minne och på SIOS hemsida. Diskussionsunderlaget om intersektionellt antidiskriminerings- och jämställdhetsarbete inom SIOS bifogas också i bilaga.

2011-03-15

Julio Fuentes
Verksamhetssekreterare